

**XVII. VE XVIII. YÜZYILLARDA OSMANLI DEVLETİ'NİN DURUMU
YENİLEŞME HAREKETLERİ (ISLAHATLAR)**

1. İltizam, Osmanlı Devleti'nin nakit para ihtiyacını karşılayan bir sistemdir. Bu sistemde eyaletlerin vergi gelirleri ihale yöntemiyle satışa çıkarılmıştır. İhaleyi kazanan kişiler -mültezimler- devlete vergi gelirini peşin olarak ödemiştir. O halde XVII. yüzyıldan itibaren iltizama ayrılan eyalet sayısının artması Osmanlı Devleti'nin nakit para ihtiyacının arttığını gösterir.

CEVAP: D

2. Osmanlı Devleti'nde XVII. yüzyılda görülen isyanlar 3'e ayrılır. Bunlar:

- I. Merkez (İstanbul) Yeniçeri İsyanları
 - II. Taşra (Celali) İsyanları ve
 - III. Eyalet İsyanlarıdır.
- Toprak sisteminin bozulmuş olması, Celali isyanlarının çıkmasında
 - Merkezi otoritenin bozulması, her üç isyanın çıkmasında
 - Rüşvetin yaygınlaşması, her üç isyanda
 - Halktan ağır vergiler alınması, celali isyanlarının çıkmasında etkili olmuştur.

Bu dönem isyanlarında azınlıkların bağımsızlık isteği etkili olmamıştır. Bu istek XIX. yüzyılda görülen milliyetçi nitelikli Sırp ve Yunan isyanlarında etkili olmuştur. Osmanlı Devleti'nde ilk azınlık isyanı, 1804'teki Sırp isyanıdır.

CEVAP: A

3. A, B, C ve D seçeneklerinde verilenler celali ayaklanmalarının sonuçları arasında sayılabilir. Oysa Osmanlı Devleti tarihinin hiçbir anında şeriat hukukundan vazgeçmemiştir.

CEVAP: E

4. Osmanlı Devleti'nde görülen her iki yenilik de Lale Devri'ne aittir. Tulumbacı Ocağı, Lale Devri'nde oluşturulan itfaiye örgütüdür. Lale Devri'nde Osmanlı Devleti ilk kez Paris'te geçici elçiliğini açmıştır.

CEVAP: A

5. B, C, D ve E seçeneklerinde verilenler III. Selim dönemine ait yenilikler arasında yer alır. Oysa Sürat Topçuları Ocağı III. Mustafa döneminde kurulmuştur.

CEVAP: A

6. Verilenlerin hangi dönemlere ait olduklarını göstererek soruyu çözelim:

- Hendesehane: I. Mahmut Dönemi
- Mühendishane-i Bahrihumayun: III. Mustafa Dönemi
- Eşkinci Ocağı: II. Mahmut Dönemi
- İstihkam Okulu: I. Abdülhamit Dönemi
- Sürat Topçuları Ocağı: III. Mustafa Dönemi

CEVAP: A

7. XVIII. yüzyıldan itibaren Osmanlı vatan-daşı olan Ortodoks Hıristiyanlarını koruma hakkını elde ederek, Osmanlı Devleti'nin iç işlerine karışma fırsatı elde eden Avrupalı devlet Rusya'dır. Rusya bu hakkı 1774'te imzalanan Küçük Kaynarca Antlaşması ile elde etmiştir.

CEVAP: D

8. Hukuk alanında Avrupa tarzı düzenlemele-rin yapılması XIX. yüzyıl islahatlarına ait bir özelliktir.

CEVAP: D

9. III. Selim döneminde yerli tüccarlara gümrük indirimi yapılmasıyla,

- Yerli tüccarların yabancı tüccarlarla re-kabetinin artırılması
- Kapitülasyonların etkisinin azaltılması
- Yerli sermayenin güçlendirilmesi amaç-lanmıştır.

CEVAP: E

- 10.
- Sürat Topçuları Ocağı III. Mustafa dö-neminde kurulmuştur.
 - III. Mustafa döneminde ilk kez esham uygulamasına başvurulmuştur (İç borç-lanma).
 - Deniz subayı yetiştirmek amacıyla Mü-hendishaneibahrihümayun III. Mustafa döneminde açılmıştır.
 - III. Mustafa döneminde yurt dışından getirilen subaylardan yararlanılmıştır (Baron dö Tot gibi).
 - İstihkam Okulu subay yetiştirmek ama-cıyla I. Abdülhamit döneminde açılmış-tır.

CEVAP: C

11. Duraklama döneminde devlet yönetiminde aksaklıklar başlamıştır. Bu dönemde bilim ve askerlik kurumunda çöküş başlamıştır. Duraklama döneminde çok fazla toprak kay-bı yaşanmamıştır. Bu sebeple kaybedilen toprakların kurtarılmaya çalışması gibi bir politika yoktur. Duraklama döneminde hala fetih politikası uygulanmaktadır.

CEVAP: C

12. Celali İsyanları Anadolu'da halkın çıkardığı isyanlardır. Bu isyanların yaşanmasında

- Devlet otoritesinin zayıflaması
- Halktan çok vergi alınması sonunca halkın ekonomik sıkıntı içinde olması
- Asker kaçaklarının Anadolu'ya sığın-ması etkili olmuştur.

CEVAP: E

**XVII. VE XVIII. YÜZYILLARDA OSMANLI DEVLETİ'NİN DURUMU
YENİLEŞME HAREKETLERİ (ISLAHATLAR)**

13. XVII. yüzyılda Avrupalı Devletler henüz Osmanlı Devleti'nin iç işlerine karışmaktadır. Bu süreçte Avrupalı Devletlerin baskısı söz konusu değildir.

CEVAP: C

14. Kuyucu Murat Paşa, IV. Murat ve Köprülü Mehmet Paşa'nın isyanları bastırmak için kullandıkları ortak yöntem şiddet ve baskı ile isyanları bastırma çabasıdır.

CEVAP: A

15. Lale Devri'nde ilk kez geçici elçilikler açılmış, matbaa kurulmuş, tulumbacı ocağı adı ile itfaiye teşkilatı açılmış, kağıt ve kumaş fabrikaları kurulmuştur fakat Lale Devri'nde asker ıslahat yoktur.

CEVAP: E

16. Patrona Halil İsyanı, Lale Devri'ne tepki olarak çıkmıştır. Kabakçı Mustafa İsyanı ise Nizam-ı Cedit devrine tepki olarak çıkmıştır. Her iki isyanın ortak yönü yeniliklere karşı çıkmış olmalarıdır.

CEVAP: B

17. Gerileme Dönemi'nde matbaanın alınması, mühendishaneler kurulması batının teknik alandaki gelişmelerinin izlenmesini gösterir.

Gerileme dönemi ıslahatları genelde askeri alandadır fakat bu dönemde yapılan ıslahatlarda da problemlerin temeline inildiği söylenemez.

CEVAP: B

18. Gerileme döneminde uygulanan genel politika kaybedilen toprakları geri almak ve elde kalan toprakları korumaktır.

CEVAP: B

19. Matbaada dini eserlerin basılmasının engellenmesinin temel nedeni hattatların işsiz kalmasını engelleme düşüncesidir.

CEVAP: D

20. Yeniçeri sayısının artması devletten maaş alan asker sayısının artması hem ekonomik hem de askeri alanda bozulmalara neden olur.

Tımar sistemi bozulunca hem de mültezimlerin ağır vergiler alması sonucunda köylü toprağı terketmiş ve vergi gelirleri düşmüştür. Hem askeri hem ekonomik alanda sorunla yaşanmıştır.

CEVAP: D

